

את שעיר של השם אלא כאשר השעיר המשתלח נפסל הדם.

ואפילו אם יחזור ויביא שני שעירים אחרים ויגדיל עליהם [ונמצא שעכשיו יש כאן שעיר המשתלח שעומד חי], בכל זאת אי אפשר לזרוק את הדם של השעיר הראשון של ה'. מפני שחל בו דין "דיחוי".

חנן המצרי חולק על דברי רבי יהודה ומשמע מדבריו שאם מת השעיר המשתלח, יכול להביא שעיר אחר במקומו בלא הגרלה. ויזרוק את דם השעיר [הראשון] השחוט.

דתניא: חנן המצרי אומר: אפילו אם דם השעיר של השם כבר נמצא בכוס, כלומר, שכבר נשחט השעיר של השם בשעה שמת המשתלח⁽⁶⁰⁾ בכל זאת מביא את חבירו [שעיר אחר], ומזווג לו לשעיר השחוט וזורק את דמו, ומשלח את השעיר החי לעזאזל.

ולפי זה רב יוסף מעמיד את הברייתא דלעיל, כשיטת חנן המצרי, והכתוב הוצרך לרבות שמחוסר זמן פסול לשעיר המשתלח, באופן שמת השעיר המשתלח, וצריך להביא שעיר אחר תחתיו בלא הגרלה. והייתי אומר שכיון שאין שעיר המשתלח קרב על המזבח, אפשר להביא מחוסר זמן, בא הכתוב והשמיענו שמחוסר זמן פסול.

וקשה: הרי אין מקדישים את השעיר המשתלח בפני עצמו, אלא לוקחים שני שעירים [לה' ולעזאזל], ומגדילים עליהם, והגורל הוא הקובע איזה מהם יהיה לה' ואיזה לעזאזל.

והא [והרי] אין הגורל קובע את שעיר החטאת לה', אלא בשעיר הראוי להקריבו לשם, ומחוסר זמן אינו ראוי לשם. ומאחר שבשעה שמקדיש את שני השעירים אינו יודע על איזה מהם יעלה הגורל לשם, אם כן מובן מאליו שאי אפשר שאפילו אחד מהם יהיה מחוסר זמן! ומדוע הוצרך הכתוב לפסול בפירוש מחוסר זמן לשעיר המשתלח?

אמר רב יוסף תירוקן:

הא מני — הברייתא שלמדה מהכתוב [לה'] לרבות מחוסר זמן לשעיר המשתלח, מי שנאה? חנן המצרי היא.

שלדבריו יש אופן שמקדישים את השעיר המשתלח בפני עצמו שלא בהגרלה כדלהלן:

שנינו במשנה: ועוד אמר רבי יהודה: מת המשתלח [אחרי שחיטת שעיר החטאת לה'] ישפך הדם [של השעיר של השם].

ומדוע ישפך הדם? מפני שאי אפשר להקריב

דיחוי בקדשים בעלי חיים [בעודם בחיים] — שבזה יש עוד תנאים הסוברים שאין דין דיחוי, אלא אפילו אם הדם נמצא בכוס [כלומר אחרי שחיטה] אין דין דיחוי, [ולהלן סד, א מתבאר בגמרא טעם הסוברים שיש דיחוי בשחוטים ולא כבעלי חיים].

[א] פירש בדעת הרמב"ם שהמקדיש בעל מום עובר אין ההקדש חל. וכן הדין במקדיש מחוסר זמן. וראה להלן הערה 62.

60. חנן המצרי בא לחדש שדין דיחוי לא נאמר אפילו בשחוטים, וכך פירוש דבריו: לא רק שאין